

Uitspraak Geschillencommissie Kifid nr. 2026-0198

(mr. A.J.J. le Poole, voorzitter en mr. H.G.M. Spitsbaard, secretaris)

Datum uitspraak	26 februari 2026
Klacht van	De consument
Tegen	Achmea Schadeverzekering N.V., gevestigd te Apeldoorn, verder te noemen de verzekeraar, waarbij de uitvoering van de rechtsbijstand is overgedragen aan Stichting Achmea Rechtsbijstand, verder te noemen de uitvoerder
Aard uitspraak	Bindend advies
Uitkomst	Vorderingen afgewezen
Bijlage	Relevante bepalingen uit de wet- en regelgeving en de verzekeringsvoorwaarden

Samenvatting

Rechtsbijstandverzekering. De uitvoerder heeft het verzoek om rechtsbijstand bij een draagmoedertraject afgewezen omdat er geen sprake is van een (dreigend) juridisch geschil. De commissie volgt de uitvoerder in zijn verweer dat het woord geschil synoniem is voor woorden als conflict, ruzie, twist, tweedracht, onenigheid en bonje. De commissie oordeelt dat het bestaan van conflicterende belangen van betrokken partijen niet betekent dat er sprake is van een (dreigend) juridisch geschil. In dit geval is niet gesteld of gebleken dat er tussen partijen een (dreigend) juridisch geschil is en in dat kader behoefte is aan rechtsbijstand. De klachten van de consument zijn ongegrond, zijn vorderingen worden afgewezen.

1. Procedure

- 1.1 De behandelend commissie, verder te noemen de commissie, beslist op basis van het reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) het verweerschrift van uitvoerder; 3) de repliek van de consument en 4) de dupliek van de uitvoerder.
- 1.2 De commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.
- 1.3 Partijen hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

- 2.1 De consument heeft bij de verzekeraar een rechtsbijstandverzekering, hierna: 'de verzekering', waarbij de uitvoering van de rechtsbijstand is uitbesteed aan de uitvoerder.

Op de verzekering zijn van toepassing de verzekeringsvoorwaarden Algemeen LEX-RV-01-231, hierna: 'de algemene verzekeringsvoorwaarden'.

- 2.2 De consument en zijn partner hebben een kinderwens die niet vervuld kan worden op de traditionele manier omdat zij een mannelijk paar zijn. Zij hebben daarom gekozen voor een traject met een eiceldonor en een draagmoeder. De consument heeft de uitvoerder in verband daarmee om rechtshulp verzocht.
- 2.3 De uitvoerder heeft het standpunt ingenomen dat er geen recht op rechtsbijstand is omdat er geen sprake is van een juridisch geschil of dreigend juridisch geschil als bedoeld in artikel 3 van de algemene verzekeringsvoorwaarden (zie bijlage).
- 2.4 De consument heeft een advocaat ingeschakeld die hem en zijn partner juridisch heeft geadviseerd in het draagmoedertraject door onder meer het opstellen van een draagmoederschapsovereenkomst en een eiceldonorovereenkomst. De donor en de draagmoeder zijn ieder bijgestaan door een eigen advocaat. In geval van zwangerschap zal een procedure gestart worden bij de rechtbank voor de overdracht van het juridisch ouderschap en gezag. De advocaat van de consument heeft in totaal een bedrag van € 2.223,39 gedeclareerd.

De klacht en de vordering

- 2.5 De consument vordert dekking voor zijn rechtshulpverzoek, vergoeding van het door zijn advocaat gedeclareerde bedrag van € 2.223,39 te vermeerderen met de wettelijke rente, inzage in de brief van de advocaat van de uitvoerder aan de directie van de uitvoerder en veroordeling van de uitvoerder in de kosten van de procedure. Als onderbouwing van zijn vordering voert de consument het volgende aan.
- 2.6 De voorwaarden kennen geen begrippenlijst waarin het begrip geschil is omschreven. Een geschil veronderstelt een situatie waarin partijen bepaalde subjectieve rechten hebben en de uitoefening hiervan in het gedrang komt of zou kunnen komen. De uitvoerder heeft zelf benoemd dat de bij het draagmoedertraject betrokken partijen verschillende belangen hebben. In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel 'Kind, draagmoederschap en afstamming' is ook vermeld dat de rechten van direct betrokkenen bij draagmoederschap – namelijk kind, de draagmoeder en de wensouders – soms tegengesteld aan elkaar kunnen zijn. Hierin valt ook te lezen dat de draagmoeder en de wensouders zich bij de totstandkoming van de draagmoederovereenkomst onafhankelijk van elkaar dienen bij te laten staan door een onafhankelijke juridische deskundige. Hieruit volgt dat het rechtshulpverzoek een conflict over subjectieve rechten betreft, fundamentele rechten die in het exclusieve domein liggen van alle betrokken partijen. Deze belangentegenstelling blijkt ook uit de toevoeging van de Raad voor de Rechtsbijstand die de eiceldonor heeft gekregen waarop de consument is vermeld als tegenpartij.
- 2.7 Dreigend betekent volgens het Van Dale woordenboek: 1. iets onaangenaams in het vooruitzicht stellen 2. te wachten staan 3. gevaar lopen.

Hieruit volgt volgens de consument dat er niet alleen dekking is voor een acuut juridisch geschil maar ook een geschil dat in het vooruitzicht ligt.

- 2.8 Er is gelet op het voorgaande volgens de consument sprake van een (dreigend) juridisch geschil als genoemd in artikel 3 van de verzekeringsvoorwaarden. Wanneer dit beding voor meer dan één uitleg vatbaar is, geldt de voor hem meest gunstige op grond van de contra proferentum-regel van artikel 6:238 lid 2 Burgerlijk Wetboek (BW) (zie bijlage).
- 2.9 Het juridisch rapport van de door hem ingeschakelde advocaat kwalificeert volgens de consument als een deskundigenrapport als bedoeld in de algemene verzekeringsvoorwaarden.
- 2.10 De consument vordert op grond van artikel 843a Wetboek van Rechtsvordering (RV)¹ inzage in het schriftelijk advies van de advocaat van de uitvoerder aan de directie van de uitvoerder. Deze verplichting volgt volgens de consument ook uit de 'Gedragscode klachtbehandeling 2024' van het Verbond van Verzekeraars². De verzekeraar en de uitvoerder zijn als leden van het Verbond van Verzekeraars gebonden aan deze gedragscode. In artikel 7 van deze gedragscode (zie bijlage) staat dat de verzekeraar de informatie en correspondentie waarop hij zijn standpunt baseert, in het klachtdossier zet. Volgens de consument wordt hij door het niet verkrijgen van inzage in de brief in zijn verdediging geschaad. Dit rechtvaardigt dat de bewijslast dat er sprake is van een gedekt evenement wordt omgekeerd en daarmee op de uitvoerder rust.
- 2.11 Verder klaagt de consument erover dat de klachtbehandelaar van de uitvoerder ook optreedt als advocaat in deze procedure. Hierdoor wordt de schijn gecreëerd dat er geen sprake is van een onafhankelijke klachtbehandelaar. Dit is in strijd met de gedragscode Klachtbehandeling 2024 en ook met het fair play-beginsel van artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM).

Het verweer

- 2.12 De verzekeraar heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

¹ Dit wetsartikel is per 1 januari 2025 vervallen. Hiervoor in de plaats geldt nu de regeling van artikel 194 Rv (zie bijlage).

² Te vinden op www.verzekeraars.nl/branche/zelfreguleringsoverzicht.

3. De beoordeling

Inleiding

- 3.1 De commissie moet beoordelen of de verzekering dekking biedt voor rechtsbijstand in verband met het draagmoedertraject. De commissie beantwoordt deze vraag ontkennend en licht dit hierna toe.

Juridisch kader

- 3.2 Bij de beoordeling van de vraag dient als uitgangspunt te worden genomen wat in de verzekeringsvoorwaarden staat. Daarin is vastgelegd wat partijen met elkaar hebben afgesproken. Het staat de verzekeraar in beginsel vrij om de grenzen te bepalen waarbinnen hij bereid is dekking te verlenen.³
- 3.3 Bij de uitleg van de voorwaarden is bepalend de uitleg die partijen in de gegeven omstandigheden over en weer redelijkerwijs aan deze bepalingen mochten toekennen en op hetgeen zij te dien aanzien redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten.⁴ Hierbij komt het in de eerste plaats aan op de bedoeling van partijen. Van belang zijn alle omstandigheden van het concrete geval, gewaardeerd naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid.
- 3.4 De consument en de verzekeraar hebben niet onderhandeld over de voorwaarden van de verzekering. Dat betekent dat de interpretatie van de voorwaarden met name afhankelijk is van objectieve factoren, zoals de bewoordingen waarin de voorwaarden zijn gesteld, gelezen in het licht van de voorwaarden als geheel.⁵
- 3.5 In dit geval is sprake van een consumentenovereenkomst waarvoor geldt dat bepalingen voor de consument duidelijk en begrijpelijk moeten zijn opgesteld. Bij twijfel over de betekenis van een bepaling gaat de voor de consument meest gunstige uitleg voor. Dit is de zogenoemde contra proferentem-regel die is opgenomen in artikel 6:238 lid 2 BW.

Uitleg van de verzekeringsvoorwaarden

- 3.6 In artikel 3 van de algemene verzekeringsvoorwaarden wordt voor de aanspraak op rechtsbijstand als vereiste gesteld dat er sprake is van een (dreigend) juridisch geschil.

³ HR 9 juni 2006, ECLI:NL:HR:2006:AV9435, rechtsoverweging 3.4.2, te vinden op www.rechtspraak.nl.

⁴ HR 13 maart 1981, ECLI:NL:HR:1981:AG4158, te vinden op www.rechtspraak.nl.

⁵ HR 16 januari 2015, ECLI:NL:HR:2015:83 en HR 20 februari 2004, ECLI:NL:HR:2004:AO1427, te vinden op www.rechtspraak.nl.

Zoals hiervoor is toegelicht is de interpretatie hiervan – in een situatie waarin partijen niet hebben onderhandeld over de voorwaarden – afhankelijk van objectieve factoren zoals de bewoordingen waarin de voorwaarden zijn gesteld, gelezen in het licht van de voorwaarden als geheel. De commissie volgt de uitvoerder in zijn verweer dat het woord geschil synoniem is voor woorden als conflict, ruzie, twist, tweedracht, onenigheid en bonje. Dat partijen conflicterende belangen hebben, betekent niet dat er sprake is van een conflict. In dit geval is niet gesteld of gebleken dat er tussen partijen (dreigende) ruzie of onenigheid is en in dat kader behoefte is aan rechtsbijstand. In de draagmoederovereenkomst is daarentegen juist expliciet overwogen dat de kern van de gekozen constructie ligt in de sterke vriendschappelijke band tussen partijen. De commissie volgt de uitvoerder in zijn verweer dat uit de door partijen getekende draagmoeder- en eiceldonorovereenkomst blijkt dat partijen tot overeenstemming zijn gekomen, waaruit volgt dat ze geen geschil hebben. De klacht van de consument dat zijn rechtshulpverzoek verband houdt met een (dreigend) juridisch geschil is daarom ongegrond.

- 3.7 Omdat geen sprake is van een onduidelijk of onbegrijpelijk beding is toepassing van de contra proferentem-regel niet aan de orde.
- 3.8 Omdat er geen dekking is voor het rechtshulpverzoek van de consument is de vraag of de werkzaamheden van de advocaat als een deskundigenrapport in de zin van de algemene verzekeringsvoorwaarden moet worden beschouwd niet relevant. Het verzoek om vergoeding van de advocaatkosten wordt afgewezen.

Verzoek om inzage brief advocaat van de uitvoerder

- 3.9 De bevoegdheid van de commissie om de uitvoerder te verplichten het schriftelijk advies van de advocaat aan de directie te verstrekken, kan niet worden afgeleid uit artikel 194 Rv. Dit artikel bepaalt dat een partij die daarbij voldoende belang heeft, inzage, afschrift of uittreksel kan vorderen van bepaalde gegevens aangaande een rechtsbetrekking waarin hij partij is. De commissie heeft echter niet de bevoegdheid om te bepalen dat de uitvoerder op grond van dit wetsartikel bepaalde bescheiden dient te verschaffen. Die beslissing is voorbehouden aan de burgerlijke rechter.⁶ Die zal dan ook moeten beoordelen of het schriftelijk advies valt onder de geheimhoudingsplicht van de advocaat zoals vastgelegd in de Advocatenwet⁷ ter waarborging van de vertrouwelijkheid in de relatie tussen de advocaat en cliënt. De vordering tot verstrekking van het advies van de advocaat van de uitvoerder aan de directie is gelet op het voorgaande ongegrond.

Klachtbehandeling

- 3.10 De Gedragscode klachtbehandeling 2024 schrijft in artikel 5 (zie bijlage) voor dat de klachtbehandelaar niet betrokken is geweest bij datgene waarover wordt geklaagd.

⁶ GC Kifid, 27 maart 2014, nr.2014-142, te vinden op www.kifid.nl/uitspraken.

⁷ Artikel 10a Advocatenwet (zie bijlage)

Daaraan staat niet in de weg dat de klachtbehandelaar niet tevens degene kan zijn die namens de uitvoerder verweer voert in de klachtprocedure bij Kifid. Zijn stelling dat dit in strijd is met het fair-play beginsel van artikel 6 ERVM heeft de consument niet nader onderbouwd en wordt door de commissie ook niet gevolgd. De klacht van de consument dat de advocaat van de uitvoerder zowel klachtbehandelaar als gemachtigde van de uitvoerder in de Kifid-procedure is, is daarom ongegrond.

Ambtshalve toetsing

- 3.11 Voor de beoordeling van de klacht is het beding van artikel 3 van de voorwaarden van belang. Dit beding is door de commissie getoetst aan het Europese en Nederlandse (consumenten)recht waarvoor ambtshalve toetsing geldt en de commissie acht het beding niet in strijd met deze regelgeving.

Slotsom

- 3.12 Uit het voorgaande volgt dat er geen dekking is voor rechtshulp in verband met het draagmoedertraject. De klacht dat de klachtbehandelaar ook als gemachtigde optreedt van de uitvoerder in de procedure bij Kifid is ongegrond. De vorderingen tot vergoeding van advocaatkosten en inzage in het advies van de advocaat aan de directie zullen worden afgewezen, evenals de verzochte proceskostenveroordeling omdat de consument in het ongelijk is gesteld.

4. De beslissing

De commissie wijst de vorderingen af.

Deze uitspraak is bindend. Of u tegen deze uitspraak beroep kunt instellen, kunt u nalezen in regel 7 van het Reglement Commissie van Beroep Kifid – vanaf 1 april 2024, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen/. In regel 18.1 van dat reglement is bepaald dat beroep kan worden ingesteld tot 6 weken na de dag van deze uitspraak. Meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/ik-heb-een-klacht/hoe-werkt-het/in-beroep-gaan-bij-kifid/.

Binnen 2 weken na verzending van de uitspraak kunt u schriftelijk verzoeken een overduidelijke vergissing in de uitspraak zoals een schrijffout, een verkeerde naam/datum of een rekenfout te herstellen. De beslissing in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Ook kunt u binnen 2 weken na verzending van de uitspraak schriftelijk verzoeken de uitspraak aan te vullen als u vindt dat niet op alle onderdelen van uw vordering is beslist. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de Geschillencommissie Kifid niet op al uw argumenten is ingegaan. Meer informatie hierover staat onder vraag 58 en 59 van het Reglement Geschillencommissie Kifid –vanaf 1 april 2024, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen/.

Contactgegevens Klachteninstituut financiële dienstverlening

Telefoonnummer: 070 - 333 8 999

Website: www.kifid.nl

Bijlage - Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving en de verzekeringsvoorwaarden

Burgerlijk Wetboek

Artikel 6:238

1. (...)
2. Bij een overeenkomst als bedoeld in de artikelen 236 en 237 moeten de bedingen duidelijk en begrijpelijk zijn opgesteld. Bij twijfel over de betekenis van een beding, prevaleert de voor de wederpartij gunstigste uitleg.

Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering,

Artikel 194

1. Een partij bij een rechtsbetrekking heeft tegenover degene die beschikt over bepaalde gegevens over die rechtsbetrekking, recht op inzage, afschrift of uittreksel van die gegevens als zij daarbij voldoende belang heeft. De partij die om inzage, afschrift of uittreksel van bepaalde gegevens verzoekt, draagt de kosten die voor de verstrekking daarvan moeten worden gemaakt.
2. Degene die over de gegevens beschikt, is verplicht daarvan desverzocht inzage, afschrift of uittreksel te verstrekken, tenzij:
 - a. hem een verschoningsrecht als bedoeld in artikel 165, tweede lid, toekomt of
 - b. gewichtige redenen zich daartegen verzetten.
3. Betreffen de gegevens publieke informatie als bedoeld in artikel 2.1 van de Wet open overheid en is degene die over die gegevens beschikt geen partij bij de rechtsbetrekking, bedoeld in het eerste lid, dan is diegene niet verplicht tot verstrekking van inzage, afschrift of uittreksel van de verzochte gegevens voor zover die gegevens op grond van de Wet open overheid ook niet hoeven te worden verstrekt.
4. De voorgaande leden zijn niet van toepassing voor zover de gegevens waarvan inzage, afschrift of uittreksel wordt verzocht, de persoonsgegevens van die partij zelf betreffen.

Advocatenwet

In het belang van een goede rechtsbedeling draagt de advocaat zorg voor de rechtsbescherming van zijn cliënt. Daartoe is de advocaat bij de uitoefening van zijn beroep:

- a. onafhankelijk ten opzichte van zijn cliënt, derden en de zaken waarin hij als zodanig optreedt;
- b. partijdig bij de behartiging van de gerechtvaardigde belangen van zijn cliënt;
- c. deskundig en kan hij beschikken over voldoende kennis en vaardigheden;

- d. integer en onthoudt hij zich van enig handelen of nalaten dat een behoorlijk advocaat niet betaamt; en
- e. vertrouwenspersoon en neemt hij geheimhouding in acht binnen de door de wet en het recht gestelde grenzen.

Gedragscode Klachtbehandeling 2024

Artikel 5 Wie behandelt uw klacht?

Iedere verzekeraar heeft een of meer klachtbehandelaars. Die gaat of gaan met uw klacht aan de slag. De klachtbehandelaar is niet betrokken geweest bij datgene waarover u klaagt.

Is uw klacht al eens behandeld? Dan hoeft de klachtbehandelaar dat niet opnieuw te doen. Hetzelfde geldt als uw klacht gaat over een geschil dat het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Kifid) of een andere geschilleninstantie behandelt of heeft behandeld. Of een burgerlijke rechter. U ontvangt een bericht van uw verzekeraar, als hij uw klacht om een van deze redenen niet behandelt.

Artikel 7 Wat staat er minimaal in uw klachtdossier?

In uw klachtdossier zet uw verzekeraar minimaal de volgende gegevens:

- uw naam, adres en woonplaats (NAW-gegevens);
- op welke datum hij uw klacht heeft ontvangen;
- waarover uw klacht gaat (klachtoomschrijving).

Heeft uw verzekeraar een mening gevormd over uw klacht? Dan zet hij het volgende in uw dossier:

- zijn standpunt;
- de informatie en correspondentie op grond waarvan hij zijn standpunt heeft ingenomen;
- op welke datum hij de behandeling van uw klacht heeft afgesloten.

Verzekeringsvoorwaarden Algemeen LEX-RV-01-231

Bij een geschil

3. Wat is verzekerd?

Rechtsbijstand.

- Bij een juridisch geschil.
- Bij een dreigend juridisch geschil.
- Alleen zolang er een redelijke kans op succes is.
- Door juristen van de Stichting Achmea Rechtsbijstand.
 - Achmea Rechtsbijstand is een onafhankelijke stichting.
 - Soms schakelt Achmea Rechtsbijstand een juridisch deskundige uit het eigen netwerk in.
 - Deze rechtsbijstand is onbeperkt verzekerd.